

Cauza C-321/05

Hans Markus Kofoed

împotriva

Skatteministeriet

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Østre Landsret)

„Directiva 90/434/CEE — Regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scindărilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni — Decizie națională care impune un schimb de pături sociale — Schimb de pături sociale — Distribuirea unui dividend la scurt timp — Abuz de drept”

Sumarul hotărârii

1. *Apropierea legislațiilor – Regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scindărilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre – Directiva 90/434*

[Directiva 90/434 a Consiliului, art. 2 lit. (d)]

2. *Acte ale instituțiilor – Directive – Executare de către statele membre*

(art. 249 al treilea paragraf CE)

3. *Apropierea legislațiilor – Regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scindărilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre – Directiva 90/434*

[Directiva 90/434 a Consiliului, art. 11 alin. (1) lit. (a)]

1. Directiva 90/434 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scindărilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre trebuie interpretată în sensul că regimul fiscal comun pe care îl instituie, care cuprinde diferite avantaje fiscale, se aplică în mod egal tuturor fuziunilor, scindărilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni, independent de motivele lor, fie că sunt financiare, economice sau pur fiscale.

În această privință, în sensul articolului 2 litera (d) din această directivă, noțiunea „sumă în numerar”, atribuită acționarilor societății achiziționate în cadrul unui schimb de acțiuni, vizează prestațiile pecuniare având caracterul unei veritabile contraprestații la operațiunea de achiziționare, mai precis prestațiile convenite cu titlu obligatoriu ca supliment la emiterea de titluri reprezentând capitalul social al societății achizițoare, independent de eventualele motive care stau la baza operațiunii. Prin urmare, nu poate fi calificată drept „sumă în numerar” în sensul dispoziției menționate o prestație pecuniară atribuită de o societate achizițoare acționarilor societății achiziționate, pentru simplul fapt că există o anumită legătură temporală sau o altă legătură cu operațiunea de achiziționare ori o eventuală motivație frauduloasă. Dimpotrivă, este necesar să se verifice în fiecare caz, având în vedere toate împrejurările, dacă prestația în discuție are caracterul unei contraprestații cu caracter obligatoriu în cadrul unei operațiuni de achiziționare.

În consecință, dividendul plătit de o societate achizitoare acționarilor societății achiziționate la scurt timp după schimbul de părți sociale, dar care nu face parte integrantă din contraprestația care trebuie plătită de societatea achizitoare, nu trebuie inclus în calculul „sumei în numerar” prevăzute la articolul 2 litera (d) din directivă.

(a se vedea punctele 27-31, 33 și 48 și dispozitivul)

2. Atunci când aplică dreptul intern, toate autoritățile unui stat membru sunt obligate să îl interpreteze, pe cât posibil, în lumina textului și a scopului directivelor comunitare, pentru a atinge rezultatul urmărit de acestea. Dacă este adevărat că această cerință a unei interpretări conforme nu poate conduce la situația în care o directivă, prin ea însăși și independent de o lege internă de transpunere, să creeze obligații pentru particulari sau chiar să determine ori să agraveze răspunderea penală a celor care încalcă aceste dispoziții, cu toate acestea statul poate, în principiu, să opună particularilor o interpretare conformă dreptului intern.

(a se vedea punctul 45)

3. În temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scinderilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre, statele membre pot refuza să aplice, în mod excepțional și în cazuri specifice, sau să retragă beneficiile oferite de oricare parte a dispozițiilor din această directivă sau de ansamblul acestora atunci când consideră că schimbul de acțiuni are, mai ales, ca obiectiv principal sau ca unul dintre principalele obiective fraudă și evaziunea fiscală.

Atunci când există anumite indicii care ar putea, eventual, să justifice o aplicare a articolului menționat, însă dreptul intern al statului membru vizat nu cuprinde nicio dispoziție de transpunere a acestui articol, impozitarea schimbului de părți sociale în discuție poate fi justificată dacă în dreptul intern există o dispoziție sau un principiu general potrivit căruia abuzul de drept este interzis sau alte dispoziții privind fraudă și evaziunea fiscală care ar putea fi interpretate conform articolului menționat.

(a se vedea punctele 37, 39, 46 și 48 și dispozitivul)

HOTĂRÂREA CURII (Camera întâi)

5 iulie 2007(*)

„Directiva 90/434/CEE – Regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scinderilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni – Decizie națională care impune un schimb de părți sociale – Schimb de părți sociale – Distribuirea unui dividend la scurt timp – Abuz de drept”

În cauza C-321/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Østre Landsret (Danemarca), prin Decizia din 3 august 2004, primită la Curte la 23 august 2005, în procedura

Hans Markus Kofoed

împotriva

Skatteministeriet,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann (raportor), președinte de cameră, domnii A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešić și E. Levits, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 ianuarie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Kofoed, de L. Melchior Kjeldsen, avocat;
- pentru guvernul danez, de domnul J. Molde, în calitate de agent, asistat de K. Lundgaard Hansen, avocat;
- pentru guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, de doamna C. Gibbs, în calitate de agent, asistată de doamna J. Stratford, barrister;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii H. Støvlbæk și R. Lyal, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 februarie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 2 litera (d), a articolului 8 și a articolului 11 din Directiva 90/434/CEE a Consiliului din 23 iulie 1990 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scinderilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre (JO L 225, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 92).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Kofoed, pe de o parte, și Skatteministeriet (Ministerul Impozitelor și Accizelor), pe de altă parte, în legătură cu aplicarea unui impozit pe venitul rezultat dintr-un schimb de pături sociale.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Potrivit primului considerent, Directiva 90/434 urmărește să garanteze ca operațiunile de

restructurare a societăților din diferite state membre, precum fuziunile, scindările, cesionarea de active și schimburile de acțiuni, să nu fie prejudiciate prin restricții, dezavantaje sau denaturări determinate în special de dispozițiile fiscale ale statelor membre.

4 În acest scop, directiva instituie un regim potrivit căruia operațiunile respective nu pot, în sine, să determine o impozitare. Eventuale aporturi de capital aferente acestor operațiuni pot fi, în principiu, impozitate, însă doar în momentul când sunt realizate efectiv.

5 Articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434 definește „schimbul de acțiuni” drept „o operațiune prin care o societate dobândește o participație în capitalul altei societăți în așa fel încât dobândește majoritatea drepturilor de vot în societatea respectivă în schimbul emiterii către acționarii acesteia din urmă, în schimbul titlurilor lor, a titlurilor reprezentând capitalul societății inițiale și, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10 % din valoarea nominală sau, în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor emise ca valoare de schimb”.

6 Potrivit articolului 2 literele (g) și (h) din Directiva 90/434, prin „societate achiziționată” se înțelege „societatea în care altă societate deține o participație în urma unui schimb de titluri”, iar prin „societate achizitoare” se înțelege „societatea care achiziționează o participație din acțiunile unei societăți în urma unui schimb de titluri”.

7 Articolul 8 alineatele (1) și (4) din directiva menționată are următorul cuprins:

„(1) Atribuirea, în cazul unei fuziuni, scindări sau a unui schimb de acțiuni, a titlurilor reprezentând capitalul societății beneficiare sau achizitoare, unui acționar al societății cedente sau achiziționate, în schimbul unor titluri reprezentând capitalul acestei societăți nu are drept rezultat în sine impozitarea veniturilor, profiturilor sau aportului de capital ale acționarului.

[...]

(4) Alineatele (1), (2) și (3) nu împiedică un stat membru să ia în considerare, pentru impozitarea acționarilor, orice plată în numerar care poate fi efectuată cu ocazia fuziunii, scindării sau schimbului de acțiuni.”

8 Articolul 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434 prevede că un stat membru poate refuza să aplice sau poate să retragă beneficiile oferite de oricare parte a dispozițiilor din titlurile II, III și IV din această directivă sau de ansamblul acestora atunci când schimbul de acțiuni are ca obiectiv principal sau ca unul dintre principalele obiective fraudă și evaziunea fiscală.

Reglementarea națională

9 În dreptul danez, tratamentul fiscal al schimburilor de acțiuni este reglementat, pe de o parte, de Legea privind impozitarea câștigurilor de capital din cesionarea valorilor mobiliare (aktieavancebeskatningsloven) din 15 septembrie 1993 (Lovtidende 1993, p. 4171, denumită în continuare „aktieavancebeskatningsloven”) și, pe de altă parte, de Legea cu privire la regimul fiscal aplicabil fuziunilor (fusionsskatteoven) din 27 august 1992 (Lovtidende 1992, p. 3374, denumită în continuare „fusionsskatteoven”).

10 Articolul 13 din aktieavancebeskatningsloven prevede:

„1. În cazul schimbului de acțiuni, acționarii societății achiziționate sunt impozitați prin aplicarea articolelor 9 și 11 din fusionsskatteoven dacă societatea achizitoare și societatea achiziționată sunt societăți ale unui stat membru în sensul articolului 3 din Directiva 90/434/CEE. Data fuziunii este cea a schimbului de acțiuni. Schimbul de acțiuni trebuie realizat în cel mult

ase luni de la prima zi a schimbului.

2. În sensul alineatului 1, prin «schimb de acțiuni» trebuie să se înțeleagă operațiunea prin care o societate dobândește o participație în capitalul altei societăți în așa fel încât dobândește majoritatea drepturilor de vot în societatea respectivă în schimbul emiterii către acționarii acesteia din urmă, în schimbul acțiunilor lor, a titlurilor reprezentând capitalul societății inițiale și, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10 % din valoarea nominală sau, în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor emise ca valoare de schimb.

[...]

11 Articolul 9 din fusionsskatteloven, la care face trimitere articolul 13 alineatul 1 din aktieavancebeskatningsloven, are următorul cuprins:

„1. Acțiunile societății cedente [societatea achiziționată] se consideră cesionate unui terț de către acționar dacă sunt achitate altfel decât prin acțiuni ale societății beneficiare a transferului [societatea achizitoare]. [...]

[...]

12 Articolul 11 din fusionsskatteloven prevede:

„1. Pentru determinarea veniturilor generale sau speciale, acțiunile emise de societatea beneficiară [societatea achizitoare] și primite de acționarii societății cedente [societatea achiziționată] în schimbul titlurilor transferate sunt considerate ca fiind transferate în aceeași zi și pentru același preț ca și acțiunile cesionate. [...]

[...]

13 Este cert că, la momentul situației de fapt din acțiunea principală, dreptul danez nu cuprindea nicio dispoziție specială de transpunere a articolului 11 din Directiva 90/434.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

14 Domnii Kofoed și Toft dețineau, în părți egale, totalitatea capitalului social al Cosmopolit Holding ApS (denumit în continuare „Cosmopolit”), societate cu răspundere limitată de drept danez cu un capital social de 240 000 DKK.

15 La 26 octombrie 1993, fiecare dintre aceștia a dobândit una dintre cele două acțiuni, în valoare de 1 IEP, ce alcătuiau capitalul social al societății cu răspundere limitată de drept irlandez Dooralong Ltd (denumit în continuare „Dooralong”).

16 Ulterior, Dooralong și-a majorat capitalul social prin emiteria a 21 000 de noi acțiuni în valoare de 1 IEP.

17 La 29 octombrie 1993, domnii Kofoed și Toft au efectuat schimbul tuturor părților sociale pe care le dețineau la Cosmopolit cu totalitatea noilor acțiuni deținute la Dooralong. În urma acestui schimb, fiecare dintre aceștia deținea, așadar, 10 501 acțiuni la Dooralong, aceasta din urmă deținând totalitatea capitalului social al Cosmopolit.

18 La 1 noiembrie 1993, Dooralong a încasat un dividend de 2 742 616 IEP (aproximativ 26 000 000 DKK), versat prin intermediul filialei sale Cosmopolit nou achiziționate, ale cărei capitaluri proprii fuseseră astfel reduse la 1 709 806 DKK.

19 La 3 noiembrie 1993, adunarea generală a Dooralong a decis să distribuie un dividend în valoare de 2 742 116 IEP către cei doi acționari, domnii Kofoed și Toft.

20 În cadrul impunerii sale cu titlu de impozit pe venit pe anul 1993, domnul Kofoed a indicat în declarația sa de venituri că schimbul de părți sociale deținute la Cosmopolit cu noile acțiuni ale Dooralong trebuia scutit de impozit. Administrația fiscală daneză a respins această declarație, apreciind că distribuirea dividendului trebuia considerată ca fiind parte din operațiunea de schimb de părți sociale, astfel încât se depășea pragul maxim de 10 % din valoarea nominală a titlurilor transferate în schimb prevăzut de Directiva 90/434 pentru o eventuală sumă în numerar. În opinia acestei autorități administrative, schimbul de părți sociale respectiv nu putea, așadar, beneficia de scutire în temeiul acestei directive.

21 Prin urmare, domnul Kofoed a contestat la Landsskatteretten decizia administrației fiscale conform căreia schimbul de părți sociale în discuție nu trebuia să fie scutit în temeiul Directivei 90/434. Întrucât această decizie a fost menținută, domnul Kofoed a formulat o acțiune la Østre Landsret.

22 În aceste împrejurări, Østre Landsret a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434/CEE [...] trebuie interpretat în sensul că nu există schimb de acțiuni potrivit acestei directive dacă părțile la o operațiune de schimb, în paralel cu acordurile de schimb, au declarat, fiind a fi obligate din punct de vedere juridic, că intenționează ca, în cadrul primei adunări generale a societății achizitoare care va avea loc după realizarea schimbului, să decidă distribuirea unui dividend superior celui cuantum de 10 % din valoarea nominală a titlurilor transmise în schimb și că un asemenea dividend este versat în mod efectiv?”

Cu privire la întrebarea preliminară

23 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, articolul 8 alineatul (1) din Directiva 90/434 se opune impozitării unui schimb de părți sociale precum cel în discuție.

În aceste condiții, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în primul rând, dacă un astfel de schimb de părți sociale constituie un „schimb de acțiuni” în sensul articolului 2 litera (d) din această directivă și, în special, dacă un dividend, precum cel versat, trebuie sau nu trebuie inclus în calculul sumei în numerar prevăzute la acest ultim articol.

În al doilea rând, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă administrația fiscală poate reacționa la un eventual abuz de drept, deși legiuitorul național nu a adoptat măsurile specifice pentru transpunerea articolului 11 din Directiva 90/434.

Cu privire la calificarea drept „schimb de acțiuni” în sensul Directivei 90/434

24 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 8 alineatul (1) din Directiva 90/434 interzice impozitarea acționarilor societății achiziționate în cadrul atribuirii titlurilor cu ocazia schimbului de acțiuni.

25 Conform definiției cuprinse în articolul 2 litera (d) din aceeași directivă, constituie „schimb de acțiuni” „o operațiune prin care o societate dobândește o participație în capitalul altei societăți în așa fel încât dobândește majoritatea drepturilor de vot în societatea respectivă în schimbul emiterii către acționarii acesteia din urmă, în schimbul titlurilor lor, a titlurilor reprezentând capitalul societății inițiale și, dacă este cazul, a sumei în numerar de maximum 10

% din valoarea nominală sau, în absența valorii nominale, a valorii nominale contabile echivalente a titlurilor emise ca valoare de schimb”.

26 În acțiunea principală, este cert că schimbul de părți sociale în discuție a fost efectuat, în principiu, în contextul unei operațiuni de achiziționare în sensul acestei din urmă dispoziții.

27 Totuși, părțile au opinii divergente cu privire la problema dacă dividendul versat de Dooralong către domnii Kofoed și Toft, la scurt timp după acest schimb de părți sociale, trebuie sau nu trebuie considerat ca făcând parte din această operațiune de achiziționare. În caz afirmativ, pragul de 10 % prevăzut la articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434 pentru suma în numerar ar fi depășit, determinând impozitarea acestui schimb de părți sociale.

28 În această privință, trebuie să se constate, după cum a arătat avocatul general la punctele 44-47, precum și 52 și 53 din concluzii, că noțiunea „sumă în numerar” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 90/434 vizează prestațiile pecuniare având caracterul unei veritabile contraprestații la operațiunea de achiziționare, mai precis prestațiile convenite cu titlu obligatoriu ca supliment la emiterea de titluri reprezentând capitalul social al societății achizitoare, independent de eventualele motive care stau la baza operațiunii.

29 Într-adevăr, din economia și din sistemul Directivei 90/434 rezultă că suma în numerar și operațiunea de achiziționare fac parte din aceeași tranzacție. Într-adevăr, suma face parte integrantă din contraprestația pe care societatea achizitoare o plătește acționarilor societății achiziționate în vederea obținerii participației majoritare în aceasta din urmă.

30 În mod similar, Curtea a avut deja ocazia să precizeze că de la articolul 2 litera (d), precum și din economia generală a Directivei 90/434 rezultă că regimul fiscal comun pe care îl instituie, care cuprinde diferite avantaje fiscale, se aplică în mod egal tuturor fuziunilor, scinderilor, cesiunii de active și schimburilor de acțiuni, independent de motivele lor, fie că sunt financiare, economice sau pur fiscale (a se vedea Hotărârea din 17 iulie 1997, Leur-Bloem, C-28/95, Rec., p. I-4161, punctul 36).

31 Prin urmare, nu poate fi calificat drept „sumă în numerar” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 90/434 o prestație pecuniară atribuită de o societate achizitoare acționarilor societății achiziționate pentru simplul fapt că există o anumită legătură temporală sau o altă legătură cu operațiunea de achiziționare ori o eventuală motivație frauduloasă. Dimpotrivă, este necesar să se verifice în fiecare caz, având în vedere toate împrejurările, dacă prestația în discuție are caracterul unei contraprestații cu caracter obligatoriu în cadrul unei operațiuni de achiziționare.

32 Această interpretare este confirmată de obiectivul Directivei 90/434, care constă în eliminarea obstacolelor fiscale la restructurările transfrontaliere ale întreprinderilor, pe de o parte, asigurându-se ca eventuale majorări ale valorii părților sociale să nu fie impozitate înainte de realizarea lor efectivă și, pe de altă parte, evitându-se ca operațiuni ce implică câștiguri de capital foarte importante, realizate în momentul unui schimb de părți sociale, să fie sustrate de la plata impozitului doar pentru că acestea se înscriu în cadrul unei restructurări.

33 În acțiunea principală, trebuie să se constate că nu există niciun indiciu în dosar care să dovedească faptul că dividendul în discuție ar fi făcut parte integrantă din contraprestația ce trebuie plătită de către Dooralong pentru achiziționarea Cosmopolit, ceea ce ar constitui condiția necesară pentru a putea fi calificat drept „sumă în numerar” în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva 90/434. Dimpotrivă, potrivit instanței de trimitere, este cert că în niciun moment nu s-a încheiat un acord între domnii Kofoed și Toft, precum și Dooralong care să o oblige pe aceasta din urmă să distribuie acest dividend.

34 În aceste împrejurări, dividendul în discuție din acțiunea principală nu ar putea fi inclus în calculul „sumei în numerar” prevăzute la articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434.

35 Prin urmare, schimbul de părți sociale în discuție face obiectul articolului 8 alineatul (1) din Directiva 90/434, ceea ce implică faptul că impozitarea acestuia este, în principiu, interzisă.

36 Totuși, întrucât instanța de trimitere și guvernul danez au subliniat în repetate rânduri că schimbul de părți sociale respectiv a fost efectuat fără niciun motiv de ordin comercial și cu unicul scop de a realiza economii fiscale, trebuie ridicată problema aplicabilității articolului 8 alineatul (1) și în ipoteza unui eventual abuz de drept.

Cu privire la posibilitatea de a ține seama de un eventual abuz de drept

37 În temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434, statele membre pot refuza să aplice, în mod excepțional și în cazuri specifice, sau să retragă beneficiile oferite de oricare parte a dispozițiilor din această directivă sau de ansamblul acestora atunci când consideră că schimbul de acțiuni are, mai ales, ca obiectiv principal sau ca unul dintre principalele obiective fraudă și evaziunea fiscală. În plus, chiar această dispoziție precizează că faptul că operațiunea nu este efectuată pentru motive economice valabile, cum ar fi restructurarea sau raționalizarea activităților societăților participante la operațiune, poate constitui o prezumție că această operațiune are un asemenea obiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Leur-Bloem, citată anterior, punctele 38 și 39).

38 Astfel, articolul 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434 reflectă principiul general de drept comunitar potrivit căruia abuzul de drept este interzis. Justițiabilii nu se pot prevala în mod fraudulos sau abuziv de norme de drept comunitar. Aplicarea acestora nu ar putea fi extinsă astfel încât să acopere practici abuzive, și anume operațiuni care nu sunt realizate în cadrul tranzacțiilor comerciale normale, ci doar în scopul de a beneficia în mod abuziv de avantajele prevăzute de dreptul comunitar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 1999, Centros, C-212/97, Rec., p. I-1459, punctul 24, Hotărârea din 21 februarie 2006, Halifax și alții, C-255/02, Rec., p. I-1609, punctele 68 și 69, Hotărârea din 6 aprilie 2006, Agip Petroli, C-456/04, Rec., p. I-3395, punctele 19 și 20, precum și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Cadbury Schweppes și Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, Rec., p. I-7995, punctul 35).

39 În acțiunea principală, este adevărat că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 59 din concluzii, există anumite indicii care ar putea, eventual, să justifice o aplicare a articolului 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434.

40 Cu toate acestea, cu titlu introductiv, trebuie ridicată problema dacă, în lipsa unei dispoziții naționale specifice de transpunere în dreptul danez a articolului 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434, această dispoziție poate totuși să fie aplicată în acțiunea principală.

41 În această privință, trebuie amintit faptul că, în conformitate cu articolele 10 CE și 249 CE, fiecare dintre statele membre destinate ale unei directive are obligația de a lua, în cadrul ordinii juridice naționale, toate măsurile necesare în vederea asigurării efectului deplin al directivei, conform obiectivului urmărit (a se vedea în special Hotărârea din 10 martie 2005, Comisia/Germania, C-531/03, nepublicată în Recueil, punctul 16, și Hotărârea din 16 iunie 2005, Comisia/Italia, C-456/03, Rec., p. I-5335, punctul 50).

42 În plus, principiul securității juridice se opune ca directivele să poată, prin ele însele, să creeze obligații în sarcina particularilor. Directivele nu pot fi, așadar, invocate ca atare de către statul membru împotriva particularilor (a se vedea în special Hotărârea din 11 iunie 1987, Pretore

di Salò/X, 14/86, Rec., p. 2545, punctele 19 și 20, Hotărârea din 8 octombrie 1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, Rec., p. 3969, punctele 9 și 13, Hotărârea din 26 septembrie 1996, Arcaro, C-168/95, Rec., p. I-4705, punctele 36 și 37, precum și Hotărârea din 3 mai 2005, Berlusconi și alții, C-387/02, C-391/02 și C-403/02, Rec., p. I-3565, punctele 73 și 74).

43 În primul rând, trebuie totuși subliniat că, în conformitate cu înșiși termenii articolului 249 al treilea paragraf CE, statele membre beneficiază de posibilitatea de a alege forma și mijloacele de punere în aplicare a directivelor care garantează în cea mai mare măsură atingerea rezultatului urmărit de acestea din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iunie 2005, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 51).

44 Prin urmare, în măsura în care situația juridică ce decurge din măsurile naționale de transpunere este suficient de precisă și clară pentru a permite particularilor interesați să cunoască întinderea drepturilor și a obligațiilor lor, transpunerea în dreptul intern a unei directive nu impune în mod obligatoriu adoptarea unei măsuri legislative în fiecare stat membru. De asemenea, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 62 din concluzii, transpunerea unei directive poate fi, în funcție de conținutul acesteia, în anumite cazuri, îndeplinită prin existența unui context juridic general, astfel încât nu este necesară o preluare oficială și expresă a dispozițiilor directivei în cadrul dispozițiilor naționale specifice (a se vedea Hotărârea din 16 iunie 2005, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 51, și Hotărârea din 6 aprilie 2006, Comisia/Austria, C-428/04, Rec., p. I-3325, punctul 99).

45 În al doilea rând, trebuie amintit că, atunci când aplică dreptul intern, toate autoritățile unui stat membru sunt obligate să îl interpreteze, pe cât posibil, în lumina textului și a scopului directivelor comunitare, pentru a atinge rezultatul urmărit de acestea. Or, dacă este adevărat că această cerință a unei interpretări conforme nu poate depăși ceea ce o directivă, prin ea însăși și independent de o lege internă de transpunere, creează obligații pentru particulari sau chiar determină ori agravează răspunderea penală a celor care încalcă aceste dispoziții, se admite totuși că statul poate, în principiu, să opună particularilor o interpretare conformă dreptului intern (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Kolpinghuis Nijmegen, punctele 12-14, și Arcaro, punctele 41 și 42).

46 În acțiunea principală, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 63 din concluzii, instanței de trimitere îi revine, așadar, obligația să analizeze dacă în dreptul danez există o dispoziție sau un principiu general potrivit căruia abuzul de drept este interzis sau alte dispoziții privind fraudă și evaziunea fiscală care ar putea fi interpretate conform articolului 11 alineatul (1) litera (a) din Directiva 90/434 și, prin aceasta, ar putea să justifice impozitarea schimbului de părți sociale în discuție (a se vedea de asemenea Hotărârea din 19 ianuarie 1982, Becker, 8/81, Rec., p. 53, punctul 34).

47 Instanței de trimitere îi revine obligația să verifice, după caz, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea acestor dispoziții interne în acțiunea principală.

48 Având în vedere toate cele de mai sus, trebuie, așadar, să se răspundă întrebării formulate că, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, un dividend, precum cel versat, nu trebuie inclus în calculul „sumei în numerar” prevăzute la articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434 și că, prin urmare, un schimb de părți sociale asemenea celui în discuție constituie un „schimb de acțiuni” în sensul articolului 2 litera (d) din această directivă.

În consecință, articolul 8 alineatul (1) din Directiva 90/434 se opune, în principiu, impozitării unui asemenea schimb de pături sociale, cu excepția cazului în care normele de drept intern privind abuzul de drept, fraudă și evaziunea fiscală pot fi interpretate conform articolului 11 alineatul (1) litera (a) din această directivă și, în acest fel, pot justifica impozitarea acestuia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința paturilor din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații în fața Curții, altele decât cele ale paturilor menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

În împrejurări precum cele din acțiunea principală, un dividend, precum cel versat, nu trebuie inclus în calculul „sumei în numerar” prevăzute la articolul 2 litera (d) din Directiva 90/434/CEE a Consiliului din 23 iulie 1990 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, scinderilor, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din diferite state membre și, prin urmare, un schimb de pături sociale asemenea celui în discuție constituie un „schimb de acțiuni” în sensul articolului 2 litera (d) din această directivă.

În consecință, articolul 8 alineatul (1) din Directiva 90/434 se opune, în principiu, impozitării unui asemenea schimb de pături sociale, cu excepția cazului în care normele de drept intern privind abuzul de drept, fraudă sau evaziunea fiscală pot fi interpretate conform articolului 11 alineatul (1) litera (a) din această directivă și, în acest fel, pot justifica impozitarea acestuia.

Semnături

* Limba de procedură: daneză.